

ובחרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן
האור החיים הק' זיע"א

בס"ד, גליון ס"ג, פרשת עקב תש"פ

במשנת האור החיים

נושא מהפרשה
במשנת רבינו האור החיים הק'

היתכן שכספו של אדם חביב
עליו מחיו

וְלַעֲבֹד בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם
(יא, יג).

הזה הוא נושא את נפשו למות, עלה בכבש ונתלה באילן עי"ש. הרי דמכניס עצמו בספק נפשות בחשבו שינצל כדי להרויח ממון.

וחזינו שממונו חביב עליו מספק פקוח נפשו, ועל כן מוסר עצמו לספק נפשות כדי להציל ממונו, דאם אין לו ממון הוא קץ בחייו, ועל כן איצטריך בכל מאורך למי שמבלי ממון אין לו חיים.

ב. בפשטות יותר י"ל, עפ"י אמרם ז"ל (כתובות לג:): מלקות חמור ממיתה דאמר רב אלמלי נגדו לחנניה מישאל ועזריה פלחו לצלמא (לו היו מלקים אותם, היו נכנעים ועובדים לצלם). וכמו כן יש אדם שעניות קשה עליו ממיתה, ויתכן שימסור נפשו למות משום מצוה, אבל לא יקיים מצוה כאשר ידע שיטלו ממנו כל ממונו ויהא עני מרוד כל ימיו ויצטרך להזדקק לבריות אף לצורך מזון סעודה אחת.

והיינו שאמרו ממונו חביב עליו מגופו, ר"ל שויתור על ממונו קשה עליו מויתור על חיותו, שאם יוותר על חיותו וימות בגלל קיום מצוה לא יהא צער אלא שעתא חדא - וכתב בספר תשב"ץ קטן (סי' תט"ז) בשם מהר"ם מר"ב שהמוסר נפשו על קידוש ה' אינו מרגיש צער כלל - אבל אם יצטרך לוותר על כל ממונו בגלל קיום מצוה, הרי זה קשה עליו ביותר כי אין יכול לסבול צער ועוני כל ימי חייו, ועל זה נאמר "בכל מאורך" עכ"ד (בספרו שו"ת להורות נתן - בנספח "וחי בהם" פ"ד סי' ג).

כיוצא בזה איתא בספה"ק שפת אמת (ואתחנן שנת תרנ"ה) דניסיון הממון קשה הרבה יותר ממסירות נפש, דבמסי"נ מגיע בפעם אחת אל התכלית הנרצה משא"כ בממון נשאר עוד בעולם השפל הזה, והעניות מעבירתו על דעתו ועל דעת קונו יעו"ש.

כתב רבינו האוה"ח הק' ולא אמר "בכל מאודכם" כסדר שאמר בפרשת שמע, לפי שבפרשת שמע נאמרה בלשון יחיד ויכול להיות שימצא יחיד שיהיה לו ממונו חביב עליו מנפשו, אבל כללות הציבור שעמהם מדבר מן הנמנע שיהיה להם ממונם חביב מנפשם כי כל אשר לאיש יתן בעד נפשו, ולזה כשאמר "בכל נפשכם" מכל שכן "בכל מאודכם" עכ"ל.

ויש לתמוה איך יתכן שממונו של אדם יהא חביב עליו מגופו, הלא אם ימסור נפשו למות מה תועלת לו ממונו. וא"כ איך יתכן שהתורה דיברה מיחיד שממונו חביב עליו מנפשו - אטו בשופטני עסקינן?!

וביאר בזה הגאון רבי נתן גשטטנר זצ"ל ב' ביאורים, וכה כתב:

א. נראה לומר, שבודאי אין אדם מוסר נפשו בוודאות כדי להציל ממונו, כי מה בצע בממונו אם לא יחיה, אלא שיש נכנס בספק סכנת נפשות כדי להציל ממונו, וכדאיתא ברש"י (משפטים כב, א) אם במחירת ימצא הגנב והוכה ומת אין לו דמים, כאן למדתך תורה אם בא להרגך השכם להורגו, וזה להרגך בא שהרי יודע הוא שאין אדם מעמיד עצמו ורואה שנוטלין ממונו בפניו ושותק, לפיכך על מנת כן בא שאם יעמוד בעל הממון כנגדו יהרגנו עכ"ד. ומבואר דאף שבעל הממון יודע כי הגנב בא להורגו, אעפ"כ יעמוד כנגדו דשמה יתגבר בעל הממון ויוכל להרוג את הגנב, הרי דאדם מכניס עצמו בספק נפשות כדי להציל ממונו.

וע"ע ברש"י (פר' תצא כד, טו) ואיליו הוא נושא את נפשו, אל השכר

פניני אור

פנינים נפלאים מדברי רבינו
בלשון קלה השווה לכל נפש.

תרי"ג מצוות שמרתי...

כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחְיֶינָה וְיִרְבְּתֶם וְיָרַח ה' אֶת הָאָרֶץ וְגו' (ח, א). כתב רבינו האור החיים הק': כי האיש משה השכיל בלבבות בני אדם כי רוח אחד יתעם כקטון כגדול, כי בעשות האדם ממצות ה' ב' או ג', ומה גם אם יחזיקו באחד מכל מצוות ה' בתמידות ובזריזות יתעצלו משאר המצוות, ולזה אמר "כל המצוה", ואמר "למען תחיו" ע"ד אמרם ז"ל כי באדם יש רמ"ח איברים ושס"ה גידים, וכנגדם בא דבר ה' לשמור שס"ה מצות לא תעשה ורמ"ח מצוות עשה, והנה ישער האדם בבוא על אבר או גיד איזה מיחוש או מכאוב ויצעק לבו באוי ואבוי ממכאובו, האם יקבל מענה לצעקתו, באמור לו הלא לך רמ"ח אברים ומהם רמ"ז שלמים, ואם חלק מהם יחלה, אין ראוי לקבול על זה.

והוא מאמר "כל המצוה" כי בכללותה שלא יחסר כל שבידך לעשות, תשמרון לעשות בין מ"ע ובין מל"ת, והטעם "למען תחיו" וכשאתה מחסר מצוה אחת אתה מחסר כנגדו חיות אבר אחת עי"ש באריכות בדבריו הנעימים.

ויש להקשות, מדברי הרמב"ם (פירוש המשניות, סוף מסכת מכות) במשנה דרבי חנניא בן עקשיא רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר, וכה כתב: "כשיקיים האדם מצוה מתרי"ג מצוות כראוי והגון, ולא שיתף עמה כוונה מכוונת העולם בשום פנייה רק שיעשה מאהבה, הנה זכה בה לחיי העוה"ב, וזהו שאמר רבי חנניא כי המצות בהיותם הרבה אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחד מהם על מתכונתה ושלימותה, ובזה זוכה לחיי העוה"ב עכ"ד. הרי רואים אנו

המשך בעמ' הבא

אור הישועות

ישועות, סיפורים ועבודות נפלאים
בזכות רבינו

פניני אור

פנינים נפלאים מדברי רבינו
בלשון קלה השווה לכל נפש.

המשך מעמ' קודם

להדיא דע"י מצוה אחת כראוי משלים נפשו. וביאר הגאון רבי אפרים פישל פלדמן זצ"ל בספרו ידות אפרים (בפרשתן), י"ל, על דרך שכתבו הספה"ק במה שמצינו (שבת קיח): בכמה תנאים דכל אחד אמר תיתי לי דקיימתי מצות ציצית, תיתי לי וכו' ע"כ, ואמרו דבאמת צריך לקיים כל התרי"ג מצות, אך במצוה אחת יהדר ביותר, וזאת המצוה אשר לבו מושכת אחריו ביותר יתאמץ בה ביותר, כי אולי זהו תיקון להשלים מה שחסר בגלגול אחר.

כמו"כ י"ל בדעת רבינו האוה"ח הק' דלא גינה בזה אלא דעת הסוברים דיודרו באחת מהמצוות והשאר ישליך אחר גוון, וזה אינו כלום דצריך לקיים כל המצוות, ואז ישלים נפשו ע"י הידור במצוה אחת ביותר, ודו"ק.

עצמה וחזרתי להיות בתוך רשימת דחיית השיחות אליו, כך אני רץ אחריו יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, וחודש אחר חודש, פעם תופס אותו ופעם לא, פעם הוא בחנות ופעמים החנות סגורה, אבל את פירעון החוב טרם קיבלתי.

ביום מן הימים התוודעתי לסגולת לימוד אור החיים הק', וקבעתי לעצמי ללמוד מידי יום ביומו חוק ולא יעבור. כעבור שבועיים מאז שהתחלתי ללמוד בספר הקדוש הזה מידי יום, ישבתי בליל שישי אחד ולמדתי במתיקות את הספר אור החיים הקדוש כמה שעות אל תוך הלילה, קמתי למחרת ביום שישי בבוקר קצת מאוחר, והתקשרתי למיודעינו על דבר החוב, הוא ענה לי שבעוד כחצי שעה אבוא לסופר הקרוב (בו אני מחליף בקביעות את הפחיות) ושם הוא יתן לו חלק נכבד מהחוב.

כמובן שאצתי רצתי למקום ההוא, הוא כבר חיכה לי שם ונתן לי את רוב החוב, ואמר לי שאת ההמשך הוא יביא לי בשתי תשלומים, בימי שלישי וחמישי, בסופו של דבר שוב התחמק ממני באמצע השבוע. בערב שבת קודש (לאחר לימוד אוה"ח הק' בליל שישי) נכנסתי אליו שוב, ופתח את הכספת והוציא משם את סכום החוב שנשאר, והביא לי, ובכך תם החוב.

הרגשתי בחוש את זכותו של האור החיים הק', שעמד לימיני לסייעני.

(התפרסם במקבץ סיפורי ניסים)

החוב שהוחזר במלואו בזכות רבינו האור החיים הק'

רציתי לספר סיפור קצר מסגולת הקביעות בלימוד הספר הקדוש 'אור החיים'.

וגופא דעובדא כך היה, שנים שהנני עוסק באסיפת וקבלת פחיות שאותם אני מעביר לבית עסק שמקבלן ונותן לי תמורתן תלושי קניה.

בתקופה האחרונה עשיתי הסכם עם אחד מבעלי החנויות (למכירת מאכלים מוכנים ומשקאות), שהוא יביא לי באופן קבוע את כל הפחיות הריקות שברשותו.

והיות שאני העדפתי כסף מזומן ולא תלושי קניה, לכן באתי אליו בהצעה שהוא יבקש ממני איזה מוצרים שהוא מעונין לקנות, ואני ירכוש לו אותם באותו בית עסק בו אני מחליף את הפחיות תמורת זכויות, והוא יתן לי עבור אותן הקניות כסף במזומן, בבחינת זה נהנה וזה נהנה, אני נהנה מהכסף המזומן והוא נהנה מהקניה ומהמשלוח שיגיע עד אליו, העסקה התנהלה מצויין זמן רב.

אך יום אחד כשבאתי אליו, אחר שרכשתי לו אי אלו מוצרים, וביקשתי ממנו כסף מזומן, אמר לי שהיות ועכשיו זה תקופת בין הזמנים, ואמנם המכירות גדולות במיוחד (יש הרבה פחיות לרוב) אבל דא עקא שכסף מזומן אין לו, כי כל הנופשים למיניהם קונים בכרטיסי אשראי, לכן ביקש שאמתין עם החוב עד אחר בין הזמנים, והסכמתי, לאחר מכן ביקש ממני אם אני יכול להלוות לו כסף במזומן כי יש לו כמה הוצאות הנצרכות לחנות שאין לו מנין לשלם, אני אף שבדרך כלל אין באמתחתי מזומנים מיותרים, אבל במקרה דידן היה לי, והלוויתי לו בחפץ לב.

לאחר תום ימי בין הזמנים, שבתי אליו והזכרתי לו את דבר החוב, אמר לי שעוד מעט יתן לי, אך מאותו יום, כל אימת שבאתי לדרוש את החוב, נענית בתירוצים מגוונים שונים ומשונים, ולא תיארתי לעצמי שישנם כל כך הרבה תירוצים, ולשם המשל הביא כמה מהם, יום אחד אמר שהכספומט שלו לא עובד, ויום אחד אמר שבדיוק נוסע מחוץ לעיר וכשיחזור יביא לי את הכסף, ויום אחד אמר לי בסוף שבוע, ועוד כהנה וכהנה, לא האריך להביא את אותם עשרות תירוצים שהמציא בכל יום, יום אחד אף הגדיל לעשות כשהראתי לו בנייד שלי שהתקשרתי אליו, שמת לי להמספר שלי כבר נמצא אצלו ברשימת הדחיה, הוא כמובן אמר לי שזה טעות, והוציא אותי מרשימה זו, אבל כבר למחרת הטעות חזרה על

גם אתם זכיתם לישועה בזכות רבנו האור החיים הקדוש?
כתבו לנו לפקס: 077-4702681
או למייל המערכת: p0774702681@gmail.com

חייגו: 073-2951871

להאזנה לשיעורי הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שלישיא

מחברים לחיים

הרוצים לזכות ולקחת חלק בהפצת דברי האור החיים נא לפנות למייל: p0774702681@gmail.com או לפקס: 077-4702681

כמו כן הרוצים לתרום ספרי אור החיים הק' שבהוצאתנו לבתי כנסת נא להתקשר: 02-8043333

